

انقلاب مشروطه چرا و چگونه رخ داد

مظفرالدین شاه قاجار

عین الدوله صدر اعظم مظفرالدین شاه

آغاز انقلاب مشروطه

نخستین جرقه های انقلاب وقتی روشن شد که علاء الدوله حاکم تهران، به بهانه ی گران شدن قند، عده ای از بازرگان و در راس آن ها آقا سید هاشم را به چوب بست، به دنبال این خبر بازار بسته شد. مردم در منزل آیت الله سید محمد طباطبایی گرد آمدند و قرار گذاشتند به عنوان اعتراض در حرم حضرت عبدالعظیم بست بنشینند.

بست نشینی یعنی از ظلم حاکم یا اعتراض به او در یک مکان مقدس پناه گرفتن و تا زمانی که آنجا هستند در امان باشند. معترضین در حرم حضرت عبد العظیم تحصن کردند و خواسته ی آنها تاسیس عدالت خانه بود. حکومت استبدادی عقب نشینی کرد و فرمان تاسیس عدالت خانه صادر شد. ولی حکومت به وعده خود عمل نکرد و ماموران حکومتی طلبه جوانی بنام سید عبد الحمید را شهید کردند. در نتیجه علما و مردم در مسجد جامع تهران گرد آمدند و این بار آیت الله سید محمد طباطبایی و آیت الله سید عبد الله بهبهانی با مشورت مردم تصمیم گرفتند تهران را ترک و به قم عازم شوند آیت الله شیخ فضل الله نوری نیز به حمایت از مردم برخاست و همراه علما عازم قم شود و علمای نجف نیز از مردم پشتیبانی کردند در نتیجه شاه عقب نشینی کرد و با صدور فرمان مشروطیت توسط مظفرالدین شاه و عزل عین الدوله قیام مردم به نتیجه رسید و مردم با تشکیل مجلس، و تصویب قانون اساسی، برای نخستین بار، در تصمیمات حکومتی، دخالت کردند.

آیت الله سید محمد طباطبایی

آیت الله سید عبدالله بهبهانی

در تحصن مردم در حرم عبدالعظیم علاءالدوله از حکومت تهران معزول گشت ولی عین الدوله دست از استبداد خود بر نمی داشت و اجرای دستخط شاه را در تأسیس عدالتخانه به تعویق می انداخت. سرانجام شاه ناچار شد عین الدوله را از صدارت عزل کند و میرزا نصرالله خان نائینی معروف به مشیرالدوله را که وزیر امور خارجه بود به صدارت برگزیند و در جریان تحصن علما و مردم در قم عضدالملک رئیس ایل قاجار برای بازگردان علما به قم رفت و بازرگانان نیز جهت مخارج بازگشت پولهایی فرستادند. شهر تهران سراسر چراغانی شده بود و علماء با درشکه و کالسکه به تهران بازگشتند مشیرالدوله فرمان داد تا عمارت بهارستان را برای افتتاح دارالشورای ملی آماده کنند. چون هنوز در تخلیه ی آن عمارت اشکالاتی در بین بود قرار بر این نهادند که مجلس اول را در مدرسه ی نظامی وابسته به کاخ گلستان برگزار کنند. روز شنبه ۲۷ جمادی الثانی ۱۳۲۴ مجلس بدون نماینده و با حضور پانصد نفر از علما و شاهزادگان و بیش از چند هزار نفر از مردم که در بیرون در بودند گشایش یافت چون شاه بیمار بود عضدالملک به نمایندگی از طرف شاه خطابه ای ایراد نمود و ملک المتکلمین به نمایندگی از طرف مردم از شاه سپاسگزاری نمود. انتخابات تهران روز پنج شنبه ۲۳ ماه رجب آغاز شد و روز ۱۲ شعبان به پایان رسید و روز یکشنبه هیجدهم شعبان ۳ ساعت به غروب مانده در عمارت گلستان مجلس شورای ملی افتتاح شد. در ساعت مقرر مدعوین در تالار موزه ی کاخ گلستان جمع شدند و شاه به زحمت روی کرسی سلام نشست و با صدای ضعیف و لرزان گفت « ده سال است آرزوی این روز را داشته و الحمدالله به مقصود خود رسیدم. » و حلقه ی اشکی در چشمان بی فروغ او نشست و مجلس، اول ماده ی تاریخ فرمان مشروطیت را در جمله **عدل مظفر** که به ابجد ۱۳۲۴ می شود تعیین نمود و بر سر در مجلس نصب نمود و هنوز هم برپاست.

آدرس لينك صفحه : www.amouzeshelmi.ir/tarikh/3/06/tarikh-3-6.htm

اجرا و پشتيباني توسط مؤسسه فناوري اطلاعات كاشف